

A woman with blonde hair in a ponytail, wearing a plaid shirt and dark overalls, is shown in profile from the waist up, holding a fly fishing rod. She is standing in a grassy area, looking towards the right. The background features a range of mountains under a vibrant sunset sky with shades of orange, yellow, and pink. The overall scene is peaceful and scenic.

På väg mot en mer hållbar destination

– en hållbarhetsrapport för Visit Hemavan Tärnaby

**HEMAVAN
TÄRNABY**

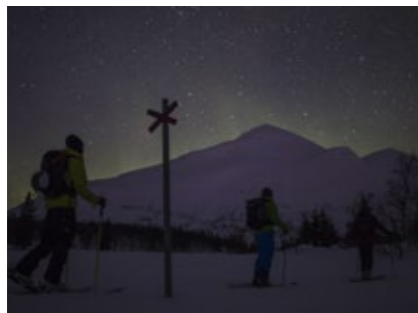
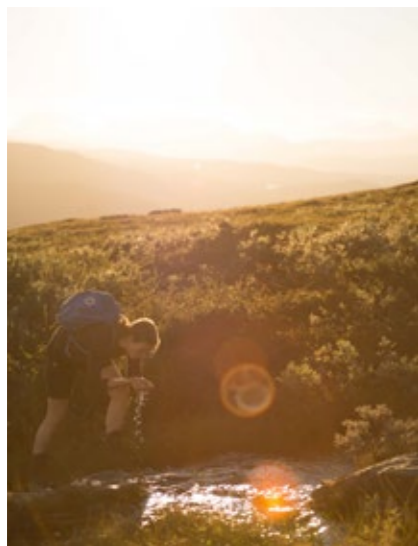
**Visit
Västerbotten**
IN LAPLAND

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Syfte och mål	4-5
Områden som granskats	6-7
Hållbarhet	8-9

Prioriterade områden	10-13
Bakgrundsbeskrivning	14-15

Målet för Visit Hemavan Tärnaby är att bli en hållbar besöksdestination. För att nå dit har en analys gjorts som utgår ifrån (GSTC) Global Sustainable Tourism Council:s kriterier för destinationer. En internationell metod som FN står bakom. Analysen visar hur långt Visit Hemavan Tärnaby kommit när det gäller hållbarhet. Den visar också på konkreta åtgärder som bör genomföras för att fullt ut bli en hållbar destination.

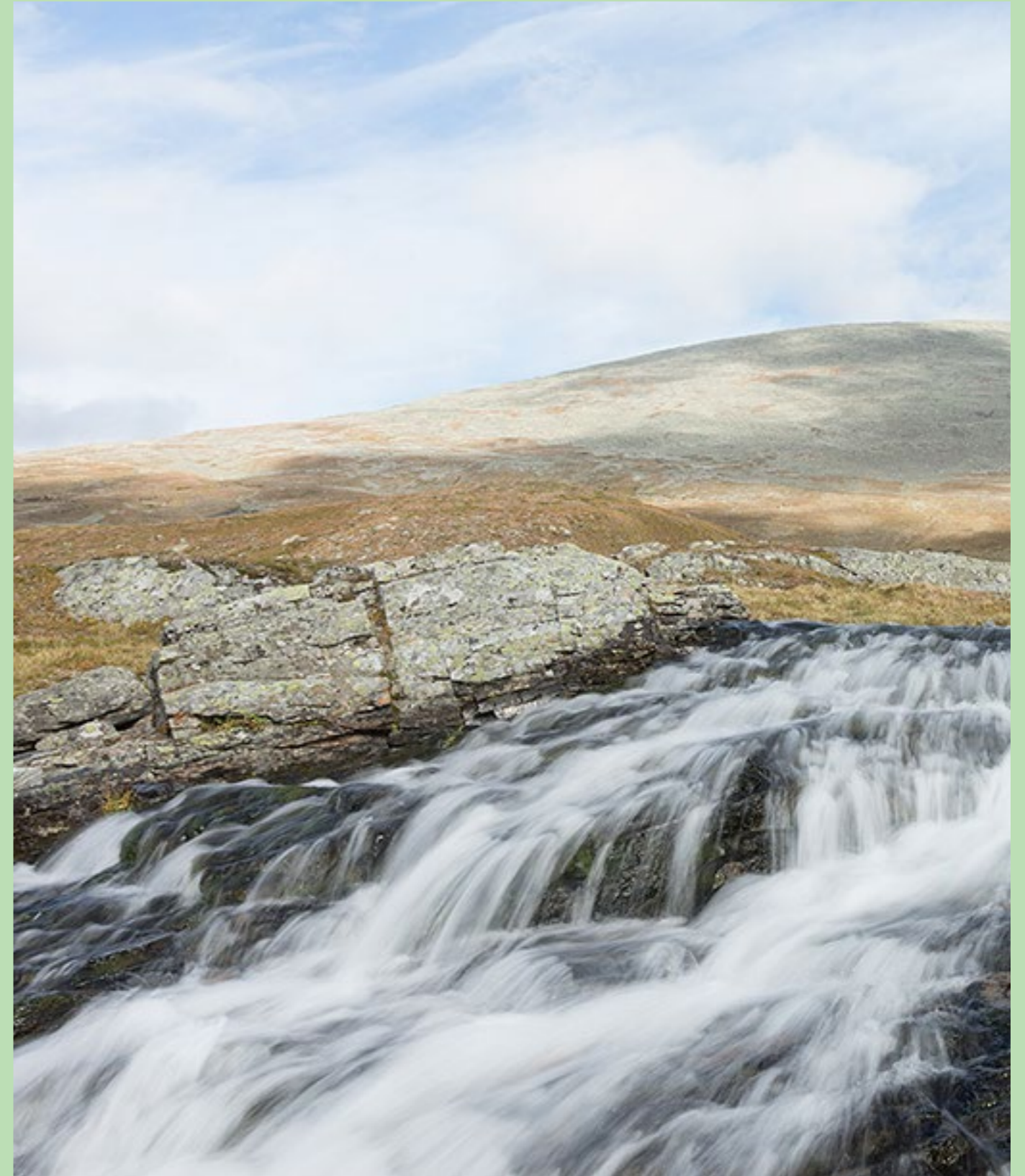
Syfte och mål med analysen

- Identifiera hållbart och ohållbart på destinationen Hemavan Tärnaby.
- Visa hur destinationsbolaget kan skapa mer hållbar utveckling.
- Visa hur destinationsbolaget kan vara en länk mellan myndigheter och näringsliv.
- Presentera konkreta åtgärdsförslag enligt Global Sustainable Tourism Council.
- Skapa underlag för certifiering enligt Global Sustainable Tourism Council (GSTC).

Metoden

GAP-analysen är initierad av GSTC på uppdrag av FN.
Metoden bygger på följande delar:

- Jämförelser mellan de insatser som görs inom hållbarhetsområdet idag och det som behövs för att leva upp till de kriterier som GSTC satt upp för destinationer. Skillnaden visar vilka åtgärder som måste sättas in.
- Analys av dokument och rundabordssamtal visar hur väl lagstiftning och myndigheternas arbete stämmer med GSTC:s kriterier. Även analys av vad som görs i destinationsbolaget, i näringslivet och i övriga samhället ingår.
- Enkät om hållbarhet som företagen i destinationen fått svara på.
- Ett poängsystem som graderar i vilken utsträckning destinationsbolaget skapar hållbarhet gör det möjligt att jämföra resultat med andra destinationer.

Områden som granskats

För att kunna mäta destinationernas hållbarhet har fyra områden granskats och poängsatts. Det är totalt 39 kriterier och 107 indikatorer som har bedömts.

Det poängsystem som vi använt värderar i en skala från 0-3 hållbarhetsgenomförandet:

0 poäng - inget görs

1 poäng - frågan är väckt

2 poäng - strategi finns

3 poäng - mätning, analys, åtgärder sker.

Strategisk planering

Vilken strategisk roll har destinationen i hållbarhetsarbetet? Det som granskats är demokrati, finansiella förutsättningar, hållbarhetsansvar, säkerhet, krishantering och tillgänglighet för människor med funktionsnedsättningar.

Resultat

14 kriterier: Visit Hemavan Tärnaby **34** av max 42 poäng.

48 indikatorer: Visit Hemavan Tärnaby **102** av max 144 poäng.

Social och ekonomisk nytta lokalt

Vad gör besöksnäringen för att öka ekonomisk nytta lokalt och vad gör de för att hindra att lokalbefolkning exploateras eller på olika sätt utestängs från ekonomisk nytta?

Resultat

9 kriterier: Visit Hemavan Tärnaby **21** av max 27 poäng.

15 indikatorer: Visit Hemavan Tärnaby **32** av max 45 poäng.

Natur- och kulturvärden

Vad leder till hållbart bevarande och nyttjande av natur och kultur med så lite negativa konsekvenser som möjligt? Här ingår bland annat uppföranderegler, kultur- och naturarv.

Resultat:

6 kriterier: Visit Hemavan Tärnaby **16** av max 18 poäng.

16 indikatorer: Visit Hemavan Tärnaby **32** av max 48 poäng.

Klimat och miljö

Vad maximerar besöksnäringens nytta för miljön och minimerar negativ miljöpåverkan? Här ingår klimatfrågor, miljöfrågor och naturvärden.

Resultat:

10 kriterier: Visit Hemavan Tärnaby **35** av max 36 poäng.

28 indikationer: Visit Hemavan Tärnaby **77** av max 84 poäng.

Om hållbarhet i Hemavan Tärnaby

Geografiskt område

Området är turistorterna Hemavan och Tärnaby i Storumans kommun med angränsande landområden och mindre byar, från Gränsbäcken sydväst om Ryfjället upp till norska gränsen. På de 3 845 km² finns drygt 1500 bofasta invånare.

Högt hållbarhetsbetyg!

Destinationen ligger långt fram när det gäller hållbarhet och får ett högt betyg. Framför allt för att viktiga områden som klimat, miljö, naturvård, kulturvård och lokal förankring har bra lagskydd och ansvariga myndigheter har åtgärdsprogram för att stärka dessa värden.

Expansionsfas

Hemavan Tärnaby är i en expansionsfas. Liftsystem byggs ut, det byggs fler stugoroch satsningar görs på fler vandringsleder. Även skoterturismen ökar med mer action och friåkning. Expansionen skapar samtidigt spänningar hos lokalbefolkningen och rennäringen och medför även miljöproblem med sophantering och vattenförsörjning.

Investeringar i tid och pengar

För att kunna genomföra samarbeten och skapa förändring behöver kommun, regionförbund och länsstyrelsen avsätta tid och medel. Även samiska intressen behöver ekonomiska resurser för att kunna vara fullt delaktiga i hållbarhetsprocessen.

Strategin är a och o

När hållbarheten inte riktigt når upp till GSTC:s kriterier beror det ofta på att myndigheter eller destinationsbolag, saknar strategiska program och uppföljning som leder till mätbara förbättringar. Det som behövs är planering, samordning och samarbete mellan olika aktörer. Projektberoende leder också till kortsiktig planering av hållbarheten, vilket är emot själva begreppet hållbarhet.

Prioriterade åtgärdsområden

En sammanfattning av vad Visit Hemavan Tärnaby bör göra för att fullt ut bli en hållbar destination.

Rennäring

De renskötande samerna oroar sig för en växande besöksnäring. Även klimatförändringarna utsätter renen för stress. Förslaget är att samarbeta med berörda samebyar om hur man tillsammans kan hantera problem som uppstår.

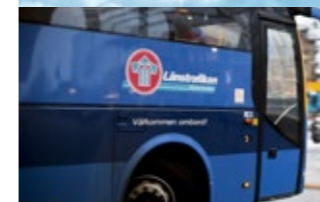
Markanvändning

Markanvändningsfrågor leder lätt till konflikter. Motstående markintressen som vindkraft, gruvor, rennäring, besöksnäring och skogsbruk är därför viktigt att ta hänsyn till för kommunen. Destinationen bör företräda besöksnäringen i den kommunala översiktsplaneringen när det handlar om bygglov, strandskydd, rennäring, fiske, terrängkörning, jakt och exploateringsprojekt som gruvsdrift och vindkraft.

Avfall

Det saknas samråd och samsyn mellan kommunen och de boende/verksamma på orten. Problemet är bland annat överfulla sopkärl. Förslaget är att bilda en avfalls- och avloppsgrupp tillsammans med kommunen. Viktigt att gruppen omfattar inblandade aktörer och har mandat att genomföra förbättringar.

Kommunikationer

Hållbarhetsenkäten visar att företagen är missnöjda med kommunikationerna till och inom destinationen. Att förbättra kollektivtrafiken är svårt eftersom ansvarsfrågorna finns hos olika myndigheter. När det gäller önskemål om infrastruktursatsningar bör Visit Hemavan Tärnaby tillsammans med företagen och Storums kommun skapa en tillgänglighetsplan att använda för att äska investeringar.

Uppföljning

Vilken statistik och vilken data behöver Visit Hemavan Tärnaby för att kunna följa utvecklingen inom besöksnäringen? Förslaget är att genomföra en sådan utredning i två delar. En del är omsättnings-, investerings-, och sysselsättningsförändringar. Den andra är vad besökarna tycker. Det kan vara klokt att göra attitydundersökningar som ger Visit Hemavan Tärnaby bättre kunskap om upplevelsen av destinationen. Internationell trendspaning och omvärldsanalys är också en uppgift för att hitta nya målgrupper.

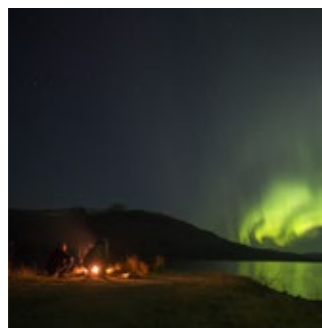
Produktutveckling

I enkätundersökningen uppger majoriteten av företagen att de varken känner till satsningar på små/medelstora företag eller på lokalproducerat. Visit Hemavan Tärnaby vill informera om lokala produkter och uppmuntra till närhandel. Det bör skapas ett program som utgår ifrån produktutveckling, hållbarhet och marknadsföring för små och medelstora företag.

Samverkan

Visit Hemavan Tärnaby efterfrågar mer samverkan och kommunikation med Länsstyrelsen för att kunna erbjuda bättre information om exempelvis fågelskydd, olaga/olovligt fiske, terrängkörning, jaktbestämmelser och förbudsområden. Man vill kunna ge tydlig och korrekt information till besökare. Tillsammans med Region Västerbotten Turism bör man anordna årliga samrådsmöten med Länsstyrelsens naturvårds- och fiskefunktioner.

Forskningsstudie - turism i arktisk miljö

Analysera vilka besökare och vilket nyttjande av Hemavan Tärnaby-området som kommer att vara mest långsiktigt hållbart ur social, ekologisk och ekonomisk synvinkel.

Visit Hemavan Tärnaby som initiativtagare kan tillsammans med Länsstyrelsen och Umeå universitet och med ekonomiskt stöd från EU vara modellområde för att mäta hållbarhets-fotavtrycket.

Viktiga parametrar att studera:

- Störningar på natur och djur (slitage, erosion, artpåverkan flora och fauna)
- Störningar på renar och renskötsel (årstidsbundet, typ av risker, störningseffekter)
- Olika kategorier besökare (aktivitetsbaserat, skoter, jakt, vandring, cykel och ridning)
- Lokalbefolkningen (aktivitetsbaserat, rörliga friluftslivet)
- Turismintäkter (vad bidrar olika kategorier besökare med)

A photograph of a person with long, light-colored hair, seen from behind, sitting in a wooden boat. The person's hands are near their hair. The background is a bright sunset over a body of water, with a hazy horizon and some trees in the distance. The overall mood is serene and scenic.

Destination Hemavan Tärnaby – en bakgrundsbeskrivning

Ur strategisk turismplan för Visit Hemavan Tärnaby

Vision: "Hemavan Tärnaby skapar lust att landa i riktiga fjäll "

Tankarna bakom visionen

- Naturen, de riktiga fjällen och naturupplevelserna är något unikt, svårt att kopiera och beständigt över tid.
- Skapa lust hos människor att komma till oss, vara i destinationen och skapa lust hos våra gäster att ständigt återkomma.
- Landa mitt i skidområdet och gå ner i varv hos oss.

Samordning – en process

Att skapa en fungerande samordning mellan aktörerna är en process, som kommer att ta tid att genomföra och implementera, eftersom huvudaktörerna tillhör näringslivet, kommunen och övrig offentlig sektor samt övriga turistiska aktörer på destinationen.

Visit Hemavan Tärnaby AB är ett steg i samordningen i Hemavan Tärnaby. Näringslivet i Hemavan Tärnaby är huvudägare till bolaget och kommunen är minoritetsägare.

En kort presentation av aktörernas roller

Visit Hemavan Tärnaby ska samordna de frågor som ingen annan aktör kan äga ensam. Den stora utmaningen är att stärka kvaliteten och reseanledningarna i den turistiska produkten Hemavan Tärnaby, vilket kräver kunskap om marknadens efterfrågan.

Visit Hemavan Tärnaby AB kommer att arbeta med en tydlig årsplan för hur turismstrategin bryts ner i årliga affärsplaner och marknadsplaner. I Hemavan Tärnaby finns grupper av aktörer ur det turistiska systemet som träffas regelbundet för informationsspridning, planering av diverse gemensamma insatser under året och framtidsdiskussioner. Förutom ovanstående regelbundna träffar med företagen och andra aktörer kommer Visit Hemavan Tärnaby att bjuda in till minst två områdesmöten under året. Tanken är att dessa regelbundna möten ska ge input till beslutsprocessen i Visit Hemavan Tärnaby.

Visit
Västerbotten
IN LAPLAND

En investering för framtiden

EUROPEISKA
UNIONEN
Europeiska
regionala
utvecklingsfonden

Gunnel Enetjärn, Visit Hemavan Tärnaby AB

gunnel.enetjarn@hemavantarnaby.se | +46 (0)954-104 54
www.hemavantarnaby.se

Se även för information om hållbarhet på destinationens hemsida

www.hemavantarnaby.com

Dan Jonasson, Region Västerbotten Turism

dan.jonasson@regionvasterbotten.se | +46 (0)70 366 33 30
www.visitvasterbotten.se

Region Västerbotten

www.regionvasterbotten.se

REGION
VÄSTERBOTTEN